

DR. MILAN PISKERNIK (1925–2006)

Milan Piskernik spomladi leta 1993 v Lokvi pri Divači. Foto Tone Wraber.

9. junija 2006 je v Lokvi pri Divači umrl znanstveni svetnik dr. Milan Piskernik – kot mi je v pismu z dne 3. maja 2006 sam napisal – »drugi senior fitocenologije na Slovenskem (prvi je dr. Košir) s 56 leti (april 1950 – april 2006) resnega raziskovalnega dela« (po Zupančiču, 1997: 9, je bil predstavnik druge generacije fitocenologov na Slovenskem). Njegovo življenjsko pot je strnjeno in z občutenimi besedami orisal prof. dr. Tone Wraber, predsednik Botaničnega društva Slovenije in pokojnikov dolgoletni znanec, ob slovesu v Lokvi na Krasu (13. junija 2006). Iz njegovega zapisa povzemamo nekaj osnovnih podatkov. Milan Piskernik je bil rojen v Celju (28. november 1925), maturiral je na Ptujju, diplomiral leta 1954 iz biologije na Univerzi v Ljubljani in doktoriral na isti univerzi leta 1966 pri prof. dr. Ernestu Mayerju. Že kot študent biologije je

sodeloval pri preučevanju in kartiranju gozdne vegetacije na Javorniku, Snežniku in Pokljuki. Tema diplomske naloge je bila združba gorskega javorja in gorskega bresta v dinarskem svetu Slovenije. Od leta 1954 do upokojitve leta 1985 je bil dr. Piskernik sodelavec Gozdarskega inštituta Slovenije. Strokovno se je izpopolnjeval v Nemčiji in ZDA. Že zelo kmalu je razvil lastno fitocenološko metodo, zanjo se je uveljavilo ime »inštitutska metoda«, ki od splošno uveljavljene Braun-Blanquetove srednjeevropske metode povzema le način popisovanja vegetacije. O svojih drugačnih pogledih je v polemiki z dr. Vladom Tregubovom pisal v Gozdarskem vestniku v letih 1960 in 1961. Pokojnikova obsežna bibliografija (njen osnutek je pripravil prof. Wraber in mi ga poslal na vpogled, zanj in za pomoč pri pripravi tega spominskega zapisa se mu osebno in v imenu uredništva revije Hacquetia najlepše zahvaljujem) šteje več kot 100 enot, v njej pa je veliko monografskih obdelav.

Ni naš namen in ni v naši moči oceniti vrednost in pomen njegovega znanstvenega opusa, zagotovo pa je to zelo tehten in dragocen prispevek k poznavanju vegetacije (in tudi flore Slovenije) in se bodo k njemu vračali (in ga morda tudi drugače vrednotili) sedanji in tudi prihodnji rodovi slovenskih botanikov in fitocenologov. Dr. Piskernik je namreč raziskovalno deloval po celi Sloveniji in objavil in obdelal obsežno fitocenološko gradivo iz vseh naših pokrajin oziroma fitogeografskih območij. V glavnem je preučeval gozdno vegetacijo, pa tudi travišča, plevelne združbe in še kaj. Skupaj s sodelavci (A. Martinčičem, S. Hočevarjem in F. Batičem) je sodeloval pri obsežnih in tehtnih monografskih obdelavah rastlinstva visokih barij in pragozdnih ostankov v Sloveniji. Svoje dolgoletne raziskave gozdne vegetacije je strnil v 370 strani obsegajoči monografiji Mikroreliefne gozdne združbe slovenskega ozemlja (Ljubljana, 1993), vendar jih je v naslednjem desetletju, tako rekoč skoraj do smrti, dopolnjeval in izpopolnjeval s številnimi v samozaložbi objavljenimi publikacijami. Med njimi naj omenimo le tri: Rastlinski svet in vegetacija Primorja nekoliko bolj dorečeno (Lokev na Krasu, 2000, 75 str.), Slovenski Dinaridi, floristična, vegetacijska, zoološka in ekološka zakladnica (Lokev na Krasu, 2002, 125 str.) in Konkretizacija gozdnovegetacijskega sistema (Lokev na Krasu, 2003, 56 str.). Širši strokovni javnosti se je zadnjič oglasil v reviji Proteus (2005, letnik 67, št. 9–10: 455–459) s člankom o pokliču, prezrtem domačem sadnem drevju.

Prvič sem se z dr. Piskernikom »srečal« kot bruc na gozdarstvu. V počitnicah naj bi še z nekaterimi kolegi sodeloval pri kartiranju gozdne vegetacije po njegovi metodi na Koroškem in na Pohorju. Takrat sem se, zelo navezan na domače tolminske kraje, Koroške »ustrušil« in že po treh dneh »zbežal« domov, preden smo sploh začeli z delom. Iz poznejših študentskih let imam dr. Piskernika v spominu kot postavnega moža, ki smo ga tu in tam videvali na hodnikih Gozdarskega inštituta, kjer smo imeli študentje gozdarstva nekatera predavanja. Ko sem se pozneje tudi sam posvetil fitocenologiji, me je Piskernikovo delo začelo bolj zanimati. Na začetku moje raziskovalne poti so me precej zaposlovali toploljubni bukovi gozdovi, predvsem tisti z jesensko vilovino (*Sesleria autumnalis*). Pri tem mi je bila njegova monografija Gozdna, travniška in pleveliščna vegetacija Primorske (Ljubljana, 1991) vsekakor v pomoč in sem veliko posegal po njej (in se tudi čudil, kje vse v meni domačih krajih je dr. Piskernik popisoval gozdno vegetacijo). Pozneje, ko sem tudi sam kakšno stvar objavil, so me starejši kolegi poučili, da se spodobi, da separate objav komu pošlješ, vsaj tistemu, ki bi ga tvoje delo utegnilo zanimati. Tako sem svoje separate začel pošiljati tudi dr. Piskerniku, ki je takrat že bival v Lokvi na Krasu. Spomnim se, da se mi je za poslano vedno zahvalil s pismom (kar vsaj pri mlajših kolegih marsikdaj ni več v navadi), celo več, vedno pogosteje je moja dela tudi analiziral in opisane sintaksone »prekvalificiral« po svoji metodi. To sem vzel na znanje, se mu zahvalil, nisem pa komentiral ali se spuščal v »debato«

o pravilnosti in primernosti takšnega ali drugačnega pristopa. Zelo pa sem bil dr. Piskerniku hvaležen, ko mi je tudi on začel pošiljati svoje objave. Še posebej, ker so bile to večinoma v samozaložbi, z lastnim denarjem in gotovo velikim trudom in odrekanjem pripravljene publikacije. Nekatero od njih (že omenjeni Slovenski Dinaridi) so bile zame prava dragocenost. Tako sva z leti vzpostavila, kot bi on zapisal, »kolegialno« izmenjavo in dopisovanje. Čeprav sva delala vsak po svoji metodi in se osebno, žal, po moji krivdi, tudi nikoli nisva srečala, sem njegovo zavzetost in raziskovalno vnemo tudi v poznih življenjskih letih in kljub boleznem zelo cenil in spoštoval.

Ko smo na inštitutu ustanovili lastno znanstveno revijo *Hacquetia*, smo jo že od začetka pošiljali tudi dr. Piskerniku. On jo je tudi prebiral in v njej objavljene novo opisane vegetacijske enote za Slovenijo tudi obdelal po svoji metodi in jih uvrstil v mikroreliefne združbe. V enem izmed pisem, ki sva si jih izmenjala, sem ga povabil k sodelovanju pri reviji in res se je odzval, s skrbno pripravljenim člankom o pokliču, prezrtem domačem sadnem drevju. Članek smo sprejeli in ga poslali v recenzijski postopek. Recenzije niso bile ugodne in ko me je dr. Piskernik po telefonu obvestil, da bo njegov članek na to temo (poljudna verzija) objavljen v reviji *Proteus*, v uredništvu revije *Hacquetia* nismo več razmišljali, da bi ga objavili (za temo, ki jo je članek obravnaval, premalo specializirani in poučeni smo upoštevali sodbe presojevalcev, čeprav ima uredništvo možnost, da po lastni presoji članek objavi tudi navkljub negativnim recenzijam). S takšnim odnosom smo dr. Piskernika, ne da bi to želeli, prizadeli in v zadnjem pismu, ki mi ga je poslal (dober mesec dni pred smrtjo, 3. maja 2006), mi je to tudi izrecno napisal. Vsekakor smo veseli, da je njegov članek izšel v reviji *Proteus* in obžalujemo, da smo mu s svojim premalo taktičnim odnosom »zagrenili« zadnje mesece življenja. Dejstvo pa ostane, da je bil dr. Piskernik zvest bralec naše revije in v pisnem (z nekaterimi celo osebnem), kdaj tudi nekoliko polemičnem stiku kar s petimi sodelavci inštituta in sodelavci revije *Hacquetia* (poleg z menoj še z dr. Surino, dr. Tatjano Čelik, dr. Čarnijem in sedanjim glavnim urednikom dr. Šilcem). Zahvaljujemo se mu za pozornost, ki nam jo je namenil, se mu opravičujemo za nesporazume, ki smo jih morda zagrešili, in ga kot vztrajnega, delovnega, za botaniko in fitocenologijo srčno zavzetega človeka in raziskovalca ohranjamo v spoštljivem spominu.

Igor Dakskobler